

### ***Список використаних джерел***

1. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: Монографія. Х.: Арсис ЛТД, 2007. – 576 с.

2. Старенький О. С. Погорецький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії, як засоби отримання доказів: окремі проблемні питання. Право України. 2018. № 8. С. 85–106.

3. Грібов М. Л. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Бюлетень міністерства юстиції України. 2014. № 9. С. 152 –158.

4. Козаченко О. І., Грібов М. Л. Міжнародний досвід правового регулювання негласного співробітництва. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 3 (112). С. 83–97.

***Слива Юрій Михайлович,***

аспірант кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

### **ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Судовому контролю за дотриманням права на повагу до приватного життя в кримінальному провадженні приділяється все більше уваги не лише в Україні, а й за кордоном. Більшість цивілізованих країн вважають пріоритетним напрямом судової діяльності контрольні функції суду щодо провадження заходів, які обмежують основні права й свободи людини та громадянина. На думку І.Л. Петрухіна, судовий контроль є надбанням світової правової культури та результатом тривалого процесу розвитку цивілізації [1, с. 34]. Незважаючи на різноманітність судових систем, є очевидною світова тенденція створення спеціальних судів або судових посад, наділених повноваженнями судового контролю [2].

Досить цікавим є розгляд права на недоторканість приватного життя в дзеркалі порівняльно-правового дослідження. Так, Конституція ФРН у ст.10 закріплює: «Таємниця листування, а також таємниця поштового і телефонного зв'язку непорушні... Право на недоторканність кореспонденції може бути обмежене лише на підставі закону... Судові позови при застосуванні секретних заходів для захисту національних інтересів повинні

замінятися розглядом справ в органах, призначених парламентом» [3].

Конституція Італійської Республіки 1947 р. в ст. 15 зазначає, що свобода і таємниця листування та всіх інших видів зв'язку непорушні, обмеження їх може мати місце лише за вмотивованим актом судової влади з дотриманням гарантій, встановлених законом [4].

Порівняльно-правове дослідження конституційних законів зарубіжних держав та аналіз Конституції України дає підстави зробити деякі узагальнення: 1) основним законом в більшості держав закріплено право на недоторканість приватного життя та можливості його обмеження; 2) загальноприйнятим стандартом, за невеликими винятками, є судовий контроль за реалізацією повноважень правоохоронних органів щодо обмеженням конституційних прав громадян, їх законністю та обґрунтованістю; 3) при формулюванні приписів щодо умов та підстав подібних обмежень, а також самої процедури прийняття подібних рішень судом йде посилення на спеціальні закони, що більш детально регламентують ці аспекти. Остання обставина актуалізує вивчення інших законодавчих актів України, що становлять правову основу судового контролю в сфері оперативно-розшукової діяльності.

У Сполучених Штатах Америки, наприклад, такий вид обмежень прав громадян у сфері судочинства як прослуховування телефонних переговорів і контроль інших видів телекомунікацій також проводиться на підставі судового ордеру. Судовий ордер видається на підставі письмового клопотання (affidavit) співробітника правоохоронного органу з коротким викладом фабули розслідуваного злочину і передбачуваних результатів заходу, що планується провести [5]. Прослуховування встановлюється на термін до 30 діб, при цьому орган, що здійснює розслідування, кожні 10 днів інформує про хід прослуховування й отримані результати суддю, який може припинити проведення заходу, якщо вважає отримані дані достатніми [6]. Істотно змінився порядок санкціонування електронного спостереження після терористичних актів 11 вересня 2001 р. З метою ефективної боротьби з тероризмом був прийнятий новий законодавчий акт, що одержав коротку назву «Акт патріота». Відповідно до зазначеного закону, при розслідуванні і попередженні терористичних дій допускається в екстрених випадках здійснювати електронне спостереження без судового ордеру, але із санкцією прокурора. Значно розширені також повноваження суддів: у відповідності зі

ст.216 «Акта Патріота» судді отримали повноваження видавати ордер на проведення окремих заходів «у будь-якому місці Сполучених Штатів», а не тільки в межах територіальної юрисдикції суду, як це обумовлювалося процедурними правилами у минулому [7].

### ***Список використаних джерел***

1. Петрухин И.Л. Прокурорский надзор и судебная власть : [учеб. пособие] / И.Л. Петрухин. – М. : Проспект, 2001. – 88 с.
2. Бондаренко А. І. Судовий контроль за дотриманням прав людини / А. І. Бондаренко // Актуальні проблеми держави і права. – 2016. – Вип. 76. – С. 10–17. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp\\_2016\\_76\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2016_76_4).
3. Прослушивание телефонов в международном праве и законодательстве одиннадцати европейских стран / Сост. Е.Е. Захаров. – Х: Фолио, 1999. – С. 23.
4. Мишин А.А. Конституционное право зарубежных стран: Учебник / 6-е изд. перераб. и дополн. – М., 1998. – С. 403.
5. Bohm R.M. Introduction to criminal justice / Robert M. Bohm, Keith N. Haley. – Westerville: «Glencoe / McGraw-Hill», 1997. – P. 120–121.
6. Пешков М. Прослушивание и электронное наблюдение в уголовном процессе США // Российская юстиция. – 1997. – № 4. – С. 55–56.
7. Власихин В. Угрожает ли «Акт Патриота» Биллю о правах // Российская юстиция. – 2002. – № 2. – С. 57.

***Федоренко Оксана Анатоліївна,***

молодший науковий співробітник  
наукової лабораторії з проблем протидії  
злочинності ННІ № 1 Національної  
академії внутрішніх справ

## **МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ**

В основі успішної діяльності Національної поліції лежить превентивна діяльність, тобто діяльність, спрямована на запобігання правопорушенням. Поліція превентивної діяльності в Україні у межах компетенції реалізує державну політику у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього